

Podzimní období patří již tradičně mezi náročnější části roku. Pro uživatele GIS je zejména listopad čas plný událostí, na kterých nelze chybět. Sotva odezní letní světová konference ESRI v kalifornském San Diego, hlásí se o slovo domácí Konference uživatelů GIS ESRI a Leica Geosystems v ČR, Studentská konference GIS v Praze, Evropská konference GIS ESRI v Kodani a také světový den GIS, který byl letos vyhlášen na 17. listopad.

17. listopadu, v den pro Českou republiku velmi významný, jsem jel autem do centra Prahy. Cestou jsem poslouchal rozhovor se studentem, který byl jedním z organizátorů letošního vzpomínkového pochodu studentů Prahou. Hovořil o tom, že pochod bude nejen vzpomínkou na události před 15 lety, ale že jeho cílem je také široké veřejnosti připomenout, že není dobré nezajímat se o věci veřejné. Vzpomínám si velmi dobře, jak jsem prožíval události konce roku 1989. 16. listopadu jsem byl služebně v jednom výzkumném ústavu v Bratislavě. V místnosti, kde se celý den netopilo, jsme se slovenskými kolegy místo výzkumné činnosti probírali politickou situací. Teplota nepřála výzkumu, ale napomáhala bouřlivé debatě o neúnosných společenských poměrech.

Netopilo se ani v autobuse, kterým jsem se vracel do Prahy. Tehdejší systém sice všem říkal, že žijeme v blahobytu, ale výzkumným ústavům stejně jako řidičům autobusů občas nedovolil ani zatopit. O plánované akci studentů k 50. výročí úmrtí studenta Opletala jsem věděl, ale po celodenním pobytu v nevytápěných prostorách jsem místo na Albertov zamířil s nachlazením do postele. Pracoval jsem sice v Praze, ale bydlel v Plzni, a tak jsem měl možnost dívat se na (západo)německou televizi, která vysílala reportáž z Národní třídy v Praze. Nedokáži dnes již říci, co byl větší životní zážitek, zda první zprávy z Prahy, získané ze západních médií, či v následujících dnech slušní a tolerantní spoluobčané v metru a na ulicích nebo plné Václavské náměstí.

Tehdy stejně jako dnes měly zásadní význam informace. Každý den jsem v Plzni sledoval německé zprávy, které věnovaly Praze značný prostor, a informace jsem předával druhý den okruhu svých známých v Praze. Z Prahy jsem zase vozil letáky a dokumenty od studentů a dalších zaangażovaných osob plzeňským studentům.

Události pak nabraly rychlý spád, 17. listopad 1989 je tím dnem, který se vryl do naší paměti. Nebýt 17. listopadu 1989, možná bychom dnes seděli v nevytopených výzkumných ústavech a snažili se vyvinout vlastní geografický systém. Práce by byla spíše teoretická, neboť bychom neměli k dispozici ani dostatečně výkonnou výpočetní techniku, ani odpovídající vývojové nástroje. Počítače, které byly na vrcholu technických možností, se do socialistického Československa nesměly prodávat. O software ani nemluvě. Nebýt 17. listopadu 1989, neznali bychom ESRI a nepřivítali bychom v Praze jejího zakladatele pana Jacka Dangermonda. Neměl by důvod sem jezdit, neměl by zde své uživatele. A i kdyby chtěl přijet, asi by nedostal vízum. Nevznikla by ARCDATA PRAHA, nepořádali bychom konference uživatelů, nevycházel by ani tento časopis.

Od listopadu 1989 uběhlo 15 let, naše společnost se změnila k nepoznání také z hlediska přístupu k informacím. Nejen díky zrušené cenzuře v masmédiích, ale také díky informačním technologiím, mezi které patří i GIS, a zejména fenoménu zvanému internet. Pamětníci vzpomenu, mladší generaci stojí za to však připomenout, že data, se kterými dnes mohou uživatelé GIS v České republice pracovat, byla před rokem 1989 nemyslitelná. Buď tato data nebyla k dispozici z technických důvodů, nebo byla přísně utajena. Svobodný přístup k informacím je důležitým nástrojem demokracie. A GIS zde sehrává nemalou roli. Územní plány v GIS, zpřístupněné pomocí internetu všem občanům, umožňují každému z nás angažovat se v oblasti rozvoje naší obce. Informace o životním prostředí na portálu Ministerstva životního prostředí ČR nám umožňují blíže se zajímat o ochranu přírody. Informace máme, otázkou je, zda máme chuť ve věcech veřejných se angažovat, jak o tom hovořil shora zmíněný student.

Podzim je plný shonu, na jeho konci s příchodem zimy tu však budou Vánoce. Svátky klidu a pohody. O co větší shon v podzimních dnech, o to klidnější jsou vánoční svátky. Svátky, kdy je čas se i trochu zamyslet. Přeji Vám jménem svým i svých kolegů, abyste prožili krásné Vánoce a aby rok 2005 byl pro Vás úspěšný a šťastný a abyste ho prožili ve zdraví a plné síle. A na úplný závěr Vám všem chci ještě poděkovat za Vaši přízeň a za Vaši celoroční práci s GIS, které si velice vážím.

P e t r S e i d l